

РОЛЬ СТРАХУВАННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

THE ROLE OF INSURANCE IN THE PROVISION OF SOCIAL SECURITY

УДК 368.9:316.4

<https://doi.org/10.32843/infrastruct41-47>**Романовська Ю.А.**

к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів
Вінницький торговельно-економічний
інститут
Київського національного торговельно-
економічного університету
Гаврилюк О.Р.
студентка
Вінницький торговельно-економічний
інститут
Київського національного торговельно-
економічного університету

Romanovska Yuliia

Vinnitsia Institute of Trade and Economics
Kyiv National University of Trade
and Economics

Gavryliuk Olga

Vinnitsia Institute of Trade and Economics
Kyiv National University of Trade
and Economics

У статті розглянуто страхування як ефективний інструмент забезпечення соціальної безпеки держави, регіону, міста. Обґрунтовано, що страхування виступає важливим елементом розвитку і регулювання соціальних процесів та покликане не тільки компенсувати соціальні витрати ринкової економіки, а й стимулювати її розвиток, надаючи їй соціально-орієнтований характер. Наведений в роботі SWOT-аналіз системи особистого страхування в Україні розкриває як сильні сторони, так і недоліки розвитку медичного страхування, страхування життя та добровільного страхування від нещасних випадків. Специфіка функціонування особистого страхування виступає як складова частина захисту соціальної безпеки та економічних інтересів населення в суспільстві, що підвищує ефективність використання соціальних ресурсів. У статті проаналізовано діяльність страхових компаній, яка доводить, що суми страхових премій із кожним роком збільшуються, тим самим збільшується кількість застрахованих осіб, що свідчить про обізнаність громадян у потребі страхування.

Ключові слова: страхування, особисте страхування, медичне страхування, страхування життя, страхування від нещасних випадків, соціальна безпека, забезпечення, страхові компанії.

В статті досліджено страхування як ефективний інструмент забезпечення

соціальної безпеки держави, регіону, міста. Обосновано, что страхование выступает важным элементом развития и регулирования социальных процессов и призвано не только компенсировать социальные издержки рыночной экономики, но и стимулировать ее развитие, обосновывая ее социально-ориентированный характер. Приведенный в работе SWOT-анализ системы личного страхования в Украине раскрывает как сильные стороны, так и недостатки развития медицинского страхования, страхования жизни и добровольного страхования от несчастных случаев. Специфика функционирования личного страхования выступает как составляющая обеспечения социальной безопасности и экономических интересов населения в обществе, повышает эффективность использования социальных ресурсов. В статье проанализирована деятельность страховых компаний, которая доказывает, что суммы страховых премий с каждым годом увеличиваются, тем самым увеличивается количество застрахованных лиц, что свидетельствует об осведомленности граждан в необходимости страхования.

Ключевые слова: страхование, личное страхование, медицинское страхование, страхование жизни, страхование от несчастных случаев, социальная безопасность, обеспечение, страховые компании.

The article considers insurance as an effective tool for social security of the state, region and city. It is substantiated that insurance is an important element in the development and regulation of social processes and is intended not only to compensate for the social costs of a market economy, but also to stimulate its development, giving it a socially oriented character. The condition of social safety in society is in direct dependence on the standard of living of the population. Social safety cannot be ensured only by actions of official and informal power institutes. It demands favorable social and economic conditions. Insurance as the social institute in dynamic society has the sufficient potential for ensuring social safety of society, namely – growth of social welfare, protection of economic interests of citizens. The SWOT analysis of the personal insurance system in Ukraine outlines both the strengths and highlights the disadvantages of developing health insurance, life insurance, and voluntary accident insurance. The specificity of the functioning of personal insurance acts as a component of protection of social security and economic interests of the population in society, which increases the efficiency of using social resources. In Ukraine, health insurance is more advanced than life insurance. Accordingly, insurance premiums and insurance payments show how many citizens are interested in their security. According to the Forinschurer site, the amount of health insurance premiums of one of the companies in 2019 is UAH 168 136 thousand, and the amount of payments in 2019 of the same company is UAH 70 319 thousand. For life insurance, the sum of premiums in 2019 for 9 months of activity of the insurance company of the year is only 35 262 thousand UAH, and payments of 4 978 thousand UAH. The article analyzes the activity of insurance companies, which proves that the amounts of insurance premiums increase every year, thereby increasing the number of insured persons, which indicates that citizens are aware of the need for insurance. In order to ensure social security of the population, it is necessary to develop such segment of the insurance market as life insurance. Life insurance is to provide the policyholder with high insurance coverage plus savings.

Key words: insurance, personal insurance, health insurance, life insurance, accident insurance, social security, security, insurance companies.

Постановка проблеми. Нині питання про стан соціальної безпеки набуває актуальності для України, адже несприятливі фактори впливають не тільки на суспільство, але і на державу загалом. Низький рівень соціальної безпеки є підґрунтям обмеження життєвих потреб та інтересів різних соціальних суб'єктів, зниження якості життя, збільшення числа безробітних, зростання соціальної напруги, неможливості самореалізації. Наслідкам прояву соціальної небезпеки притаманний комплексний характер, який зумовлений дією багатьох факторів. Так, фахівці [1–4] доводять, що стан здоров'я населення лише певною мірою пов'язаний зі станом охорони здоров'я, а у

значно більшому ступені – з рівнем і якістю життя населення, умовами трудової діяльності і побутовими традиціями, екологічною обстановкою і способом життя.

Отже, одним з ефективних інструментів забезпечення соціальної безпеки, держави, регіону, міста виступає страхування, яке надає захист всіх сфер діяльності суспільства. Але особливу роль слід відвести особистому страхуванню, а саме добровільному страхуванню життя та медичному страхуванню, що значно впливають на тривалість життя і як наслідок на рівень і якість життя населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням про соціальну безпеку та захист

населення України займалися такі фахівці як Т.Б. Токарський, С.А. Нестеренко, Н.С. Науменко, Н.В. Павліха, які обґрунтовували соціальну безпеку в контексті управління з економічною безпекою країни. Науковці І.Л. Чумаченко та М.С. Гарщаль у своїх роботах розкрили сутність страхування та здійснювали аналіз медичного страхування України. Проте сучасні дослідження щодо ролі страхування в розвитку соціальної безпеки є досить суперечливими. Так, страхування виступає важливим елементом регулювання соціальних процесів покликаним не тільки компенсувати соціальні витрати ринкової економіки, а й стимулювати її розвиток, надаючи їй соціально-орієнтований характер.

Постановка завдання. Метою написання статті є обґрунтування ролі страхування в соціальній безпеці України, а також аналіз динаміки основних напрямів розвитку особистого страхування в Україні.

Виклад основного матеріалу. Категорія соціальна безпека трактується науковцями по-різному. Узагальнюючи дослідження відповідної проблематики [1], можна стверджувати, що саме соціальна безпека передусім гарантує захищеність суспільства від різного виду загроз. Тобто, соціальна безпека являє собою стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, соціальних груп і суспільства від внутрішніх і зовнішніх ризиків, яке забезпечується за допомогою сукупності заходів політичного, правового, економічного, ідеологічного і організаційного характеру [4].

Із соціалізацією економічного розвитку соціальна безпека підпорядковує своїм завданням усі форми взаємин стосовно безпеки як в економічній, так і в політичній сферах суспільства. Відповідно, об'єктами соціальної безпеки виступають люди, їхні спільноти і стосунки, належні соціальні потреби, системи соціалізації людини і соціальні інфраструктури: освіта, виховання, культура, торгівля, охорона здоров'я, спосіб життя [3].

Регіональний аспект соціальної безпеки необхідно розглядати в контексті реалізації цілей і завдань державної політики, враховуючи, що регіональні особливості зумовлюють всю сукупність загроз і небезпек, які впливають на соціальну безпеку певного регіону [4]. Отже завдання соціальної безпеки полягає у формуванні передумов забезпечення захищеності якісного стану соціальних відносин та збереження, зміцнення і збагачення буття, що забезпечують прогресуючий розвиток особистості, суспільства і держави.

Обґрунтування розвитку соціальної безпеки через призму економічної безпеки, тобто соціальний напрям в економічній безпеці має не зовсім коректний напрям дослідження аби забезпечити належний стан правових норм і відповідних їм інститутів безпеки, які дозволяють організувати захист прав і свобод людини, духовних і

матеріальних цінностей суспільства. Тобто економічна безпека виступає підґрунтям соціального середовища в країні загалом [3].

Стан соціальної безпеки в суспільстві знаходиться в прямій залежності від рівня життя населення. Соціальна безпека не може бути забезпечена тільки діями офіційних і неофіційних владних інститутів. Вона вимагає сприятливих соціально-економічних умов. Сучасні тенденції суспільного розвитку суттєво підвищують ризики і загрози безпеці людини, розширюють масштаби їхніх можливих наслідків. У зв'язку з цим проблеми забезпечення соціальної безпеки нині доцільно розглядати в контексті страхування. Страхування виступає важливим елементом розвитку і регулювання соціальних процесів, покликаним не тільки компенсувати соціальні витрати ринкової економіки, а й стимулювати її розвиток, надаючи їй соціально-орієнтований характер, а також відіграє важливу стратегічну роль у соціальних перетвореннях країни.

Страхування як соціальний інститут у динамічному суспільстві має достатній потенціал для забезпечення соціальної безпеки суспільства, а саме – зростання соціального добробуту, захисту економічних інтересів громадян, формування почуття впевненості в завтрашньому дні у різних соціальних верств населення.

Соціальна сутність страхування полягає в задоволенні соціально-значущих потреб особистості в стабільному житті і добробуті: в спокої, захисті від несприятливих впливів, впевненості в майбутньому, захисту екзистенційних інтересів індивіда. Механізмом реалізації головного призначення страхування є передача ризиків суб'єктами права страховику на основі договору між ними.

У сучасному суспільстві пріоритетна роль системи страхування виражається у забезпеченні соціальної безпеки і компенсації потенційних соціальних небезпек і загроз: посягання на життя, права на працю та її оплату, лікування, доступну освіту і відпочинок. Ці види страхових послуг стають все більш пріоритетними для населення, але в силу відсутності фінансових можливостей фактично реалізуються не в повному обсязі в системі українського страхування.

Акцентуємо увагу на значущі соціальні функції що притаманні саме особистому страхуванню, а саме більш конкретно зупинимося на страхуванні життя, страхуванні від нещасних випадків та медичному страхуванні. Саме ці страхові послуги в процесі їх реалізації впливають на мінімізацію соціальної напруги та, відповідно, забезпечують соціальну безпеку міста, регіону, країни.

У системі заходів щодо поліпшення соціальної захищеності громадян важливе місце посідає забезпечення їм можливості одержати необхідну, своєчасну та якісну медичну допомогу. У більшості

європейських країн медичне страхування, страхування від нещасних випадків та страхування життя, які включаються до видів особового страхування, є формою соціальної безпеки інтересів населення в системі охорони здоров'я [5–6].

Медичне страхування – тип страхування від ризику витрат, пов'язаних із отриманням медичної допомоги [5]. Об'єктом добровільного медичного страхування є майнові інтереси страхувальника або застрахованого, які пов'язані з витратами на одержання медичної допомоги.

Під час виникнення страхового випадку страховик гарантує оплату медичної допомоги за рахунок накопичених страхувальниками коштів. Медичне страхування дозволяє гарантувати громадянину безкоштовне надання певного обсягу медичних послуг у разі виникнення страхового випадку (порушення здоров'я), за наявності договору зі страховою медичною організацією (страховиком). Остання несе витрати з оплати випадку надання медичної допомоги (ризик), з моменту сплати громадянином першого внеску до відповідного фонду. Забезпечує право громадян, які працюють, і членів їхніх сімей на кваліфіковане медичне обслуговування та матеріальне забезпечення, у випадку захворювання та в інших випадках.

У перелік послуг, що надаються за полісом добровільного медичного страхування, може входити:

- амбулаторна допомога, а саме консультації, виклик лікаря додому, діагностика та оформлення лікарняних листів;
- стаціонарна допомога – різні дослідження, проходження лікування на території медичних установ, діагностичні дослідження та інше;
- оплата і доставка різних медикаментів і лікарських препаратів;
- невідкладна допомога, швидка медична допомога, транспортування в клініку, медикаментозне забезпечення;
- стоматологічна допомога – огляд, діагностика та консультації, анестезія, протезування, хірургічне втручання.

Крім того, в поліс медичного страхування можуть входити і додаткові послуги, такі як профілактичні масажі, імунопрофілактика, відвідування тренажерного залу або басейну, вітамінотерапія [5; 7].

Добровільне страхування громадян від нещасних випадків здійснюється на підставі умов та правил, що враховують особливості як індивідуального страхування громадян, так і колективного страхування працівників від нещасних випадків за рахунок коштів підприємств. Особливі умови можуть застосовуватися в разі страхування дітей шкільного віку та учнів спеціалізованих навчальних закладів на випадок травми внаслідок нещасного випадку.

Страховою подією є нещасний випадок, яким вважається: раптова, короткочасна, непередбачена та незалежна від волі застрахованої особи подія, що може призвести до травматичного пошкодження, каліцтва або іншого розладу здоров'я застрахованої особи. Такою подією може бути: гостре отруєння отруйними рослинами, хімічними речовинами, недоброякісними харчовими продуктами, ліками, поранення органів або їх вилучення внаслідок неправильних медичних дій та ін.

Страхування життя є універсальним інструментом для вирішення багатьох соціальних завдань. Насамперед, це матеріальне забезпечення особи після досягнення пенсійного віку чи у випадку втрати дієздатності через нещасний випадок. На Заході виплати за довгостроковими договорами страхування складають основу доходу громадян пенсійного віку.

Цей вид страхування в країнах з розвинутою ринковою економікою має значну підтримку з боку держави, бо значно зменшує кількість людей, що потребують соціальної допомоги. Водночас компанії працюють на економіку країни [5].

В Україні медичне страхування більш розвинене від страхування життя, відповідно страхові премії та страхові виплати показують скільки громадян зацікавлені у своїй безпеці. Згідно з сайтом Фориншурер сума страхових премій по медичному страхуванні однієї з компаній у 2019 році становить 168 136 тис. грн., а сума виплат у 2019 році цієї ж компанії становить 70 319 тис. грн. [8; 9]. За страхуванням життя сума премій у 2019 за 9 місяців діяльності страхової компанії році становить всього 35 262 тис. грн., а виплат 4 978 тис. грн.

Візьмемо розрахунки за такими лідерами медичного страхування, як страхова компанія Уніка, PZU Україна, Провідна, Альфа страхування, Інго Україна (рис. 1).

Відповідно, лідерами страхування від нещасного випадку є страхова компанія Уніка, PZU Україна, Кредо, Альфа страхування, Універсальна (табл. 1).

Згідно з даними журналу «Insurance Top» всього по страхуванню життя кількість застрахованих осіб у 2019 році становить 3 116 970 осіб, що на 1 млн осіб більше, ніж у 2018 році, і на 2,3 млн осіб більше, ніж у 2017 році.

Загальна кількість страхових премій за 2019 рік становить 2,8 млн грн, що більше за 2018 рік на 410 тис. грн і на 1 млн грн більше, ніж у 2017 році.

Кількість виплат у 2019 році становить 320 455 тис. грн, що менше, ніж у 2018 році, на 105 тис. грн і більше за 2017 рік на 51 тис. грн. Лідерами страхових компаній зі страхування життя, сума їхніх премій і виплат наведені на рис. 2.

Рівень чистих страхових виплат та чисті страхові виплати за видами страхування (табл. 2).

Рівень страхових виплат за видами страхування (відповідно таблиці 2) зображено на рис. 3. [9].

Додаткове дослідження особистого страхування за допомогою SWOT-аналізу, в якому здійснюється обґрунтування зовнішнього та внутрішнього середовища, дасть можливість не тільки отримати інформацію про перешкоди щодо розвитку особистого страхування, а й виокремити потенціал та обґрунтувати рекомендації щодо його розвитку (табл. 3).

Наведений SWOT-аналіз системи особистого страхування в Україні розкриває сильні сторони і виокремлює недоліки розвитку медичного страхування, страхування життя та добровільного страхування від нещасних випадків. Специфіка функціонування особистого страхування виступає як складник захисту соціальної безпеки та

економічних інтересів населення в суспільстві, що підвищує ефективність використання соціальних ресурсів держави, регіону, міста. Таким чином, особисте страхування за умови його розвитку дозволить розширити номенклатуру страхових послуг, збільшити відповідні життєві стандарти наших громадян; спонукає до максимального наближення страхових організацій до сфер життєдіяльності населення.

Висновки з проведеного дослідження. Для забезпечення соціальної безпеки населення необхідно розвивати такий сегмент страхового ринку як накопичувальне страхування життя, яке представляє собою забезпечення страхувальника високим страховим захистом плюс накопичення. Програми

Рис. 1. Сума страхових премій та відрахувань лідерів страхових компаній в Україні за медичним страхуванням

*Період звітності становить 9 місяців

Джерело: розраховано за даними [9]

Таблиця 1

Аналіз страхових премій та страхових виплат зі страхування від нещасного випадку

Страхові компанії	К-сть страхових премій (тис. грн)			К-сть страхових виплат (тис. грн)		
	2017	2018	2019*	2017	2018	2019*
Кредо	491 681	642 722	442 862	121 960	148 690	442 862
Уніка	34 990	52 297	60 550	5 728	7 152	60 550
PZU Україна	37 841	65 747	90 356	1 582	2 348	90 356
Альфа страхування	87 837	156 711	102 540	843	478	102 540
Універсальна	14 440	44 859	59 689	871	1 718	59 689

*Період звітності становить 9 місяців

Джерело: розраховано за даними [9]

накопичувального страхування життя дозволяють зміцнити економічну стабільність суспільства, мобілізуючи заощадження у вигляді страхових премій і переводячи їх в інвестиції, тим самим підвищуючи

ефективність інструменту страхування з позиції забезпечення соціальної безпеки громадян.

Повноцінний перехід до системи медичного страхування дасть змогу забезпечити рівність

Рис. 2. Сума страхових премій та відрахувань лідерів страхових компаній в Україні зі страхування життя

*Період звітності становить 9 місяців

Джерело: розраховано за даними [9]

Таблиця 3

Матриця SWOT-аналізу системи особистого страхування в Україні

		ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ	
		Можливості	Загрози
ВНУТРІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ	Сильні сторони	введення обов'язкового медичного страхування; розвиток добровільного особистого страхування; інтеграція до світового ринку страхування; партнерські відносини з медичними закладами та профспілками; забезпечення репутації надійного страхового партнера; можливість вибору оптимального страхового пакету; розширення клієнтської бази	політична, економічна нестабільність, зниження інвестиційної привабливості страхової галузі; відсутність динамічного зростаючого попиту на страхові послуги; поступове витіснення з ринку національних страховиків (конкуренція з боку іноземних страхових компаній); зниження якості надання страхових послуг; невідповідність європейським стандартам галузі особистого страхування, зокрема страхування життя
	Слабкі сторони	удосконалення нормативно-правової бази медичного страхування; низька конкурентоспроможність національних страховиків; збільшення рівня капіталізації вітчизняних страхових компаній; відсутність єдиної інформаційної бази; нерозвинута регіональна мережа недосконала система перестрахування ризиків страхових компаній	зростання страхового шахрайства на вітчизняному ринку; втрата інтересу з боку інвесторів; втрата платоспроможного попиту з боку страхувальників; входження ринку в стан рецесії

Джерело: розроблено за даними [10–12]

Таблиця 2

Аналіз чистих страхових виплат та чисті страхові виплати за видами страхування

Види страхування	Чисті страхові виплати (млн грн.)			Рівень чистих страхових виплат		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Страхування життя	418,3	556,3	704,9	15,20%	19,15%	18%
Медичне страхування (безпосередньо страхування здоров'я)	1 339,9	1 671,6	2 094,9	58,80%	62,50%	64,60%
Страхування медичних витрат	216,1	261,4	311,5	32,20%	31,4 %	28,30%
Страхування здоров'я на випадок хвороби	23,7	32,6	33,4	8,20%	8,30%	7%

Джерело: розраховано за даними [9]

Рис. 3. Рівень страхових виплат за видами страхування за 2016–2018 рр.

Джерело: розраховано за даними [9]

та доступність медичних послуг для широкого загалу та підвищить якість медичних послуг для всіх громадян. Також саме страхова медицина дозволить вирішити питання додаткових фінансових ресурсів у сектор охорони здоров'я. Саме добровільна система медичного страхування передбачає комплексне досягнення економічного і соціального ефекту для всіх суб'єктів галузі охорони здоров'я.

Реформування страхування від нещасних випадків є важливою складовою системи соціальної безпеки населення. Такий вид страхування створює гарантії для населення щодо убезпечення себе від ризиків та небезпек для їх життя та здоров'я, які, з одного боку, не прогноуються, однак мають імовірнісний рівень настання.

Проаналізувавши діяльність страхових компаній, можна зробити висновки, що сума премій з кожним роком збільшується, тим самим збільшується кількість застрахованих осіб, що свідчить про обізнаність громадян у потребі страхування

та їхню довіру до страхових компаній. Таким чином, проведення комплексної реформи особистого страхування дозволить державі збільшити частку перекладених власних гарантій на сектор страхування.

Щодо перспектив подальших досліджень – наукового вирішення потребує реформування системи страхування на основі обґрунтування механізму розширення й доступності страхових послуг та формування страхової культури населення.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Мокій А.І., Павліха Н.В., Дацко О.І., Науменко Н.С., Гуменюк А.М. Соціальна безпека територіальних громад у контексті регіональної політики України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Вип. 6. С. 42–50.
2. Нестеренко С.А., Бочарова Н.О. Соціальна безпека в контексті управління економічною безпекою країни. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*. 2015. № 3. С. 159–164.

3. Романовська Ю.А. Соціально-економічна безпека: зміст категорії та її об'єкти. *Бізнес-Інформ*. 2019. С. 13 – 20.

4. Холостова Е.І. Соціальна політика та соціальна безпека. *Соціальна політика*. 2015. URL: https://stud.com.ua/22435/sotsiologiya/sotsialna_politika_sotsialna_bezpeka (дата звернення: 13.03.2020).

5. Чому необхідне медичне страхування? Альфа-страхування: URL <https://alfaic.ua/blog/pochemu-neobhodimo-medicinskie-strahovanie> (дата звернення: 15.03.2020)

6. Токарський Т.Б. Соціально-економічна безпека України. *Сучасні питання економіки і права*. 2017. Вип. 1-2. С. 179–189.

7. Чумаченко І.Л. Аналіз системи медичного страхування в Україні. *Молодий вчений*. № 10 (50). 2017. С 1096–1100.

8. Гарщаль М.С., Третяк Д.Д. Аналіз медичного страхування у контексті розвитку страхового ринку України. *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/160.pdf (дата звернення: 18.03.2020).

9. Фориншурер – страхування в Україні: веб-сайт. URL: <https://forinsurer.com/> (дата звернення 18.03.2020).

10. Щєбליкіна І.О., Кікош В.В. Аналіз діяльності «ПРАТ «СК «ОРАНТА-СІЧ». *Інфраструктура ринку*. Випуск 31. 2019. С. 415–423.

11. Чумаченко І.Л. Аналіз системи медичного страхування в Україні. *Молодий вчений*. № 10 (50). 2017. С. 1096–1100.

12. Косова Т.Д., Слободянюк О.В. Фінансова інституалізація форм організації страхової діяльності: SWOT-аналіз. *Держава і регіони*. 2016. С. 43–47.

REFERENCES:

1. Mokii A.I., Pavliukha N.V., Datsko O.II., Naumenko N.S., Humeniuk A.M. (2018) Sotsialna bezpeka terytorialnykh hromad u konteksti rehionalnoi polityky Ukrainy [Social security of territorial communities in the context of regional policy of Ukraine]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*. Vyp. 6. pp. 42–50.

2. Nesterenko S.A., Vocharova N.O. (2015) Sotsialna bezpeka v konteksti upravlinnia ekonomichnoi bezpekoiu krainy [Social security in the context of man-

agement of economic security of the country]. *Visnyk KhNAU. Seriya: Ekonomichni nauky*. № 3. pp. 159–164.

3. Romanovska Yu.A. (2019) Sotsialno-ekonomichna bezpeka: zmist katehorii ta yii obiekty [Socio-economic security: the content of the category and its objects]. *Biznes-Inform*. № 6. pp. 13–20.

4. Kholostova E.I. (2015) Sotsialna polityka ta sotsialna bezpeka. *Sotsialna polityka* [Social policy and social security]. URL: https://stud.com.ua/22435/sotsiologiya/sotsialna_politika_sotsialna_bezpeka (accessed 13 March 2020).

5. Chomu neobkhidne medychne strakhuvannia? Alfa-strakhuvannia (2020) [Why is health insurance necessary? Alpha Insurance]: URL <https://alfaic.ua/blog/pochemu-neobhodimo-medicinskie-strahovanie> (accessed 15 March 2020).

6. Tokarskyi T.B. (2017) Sotsialno-ekonomichna bezpeka Ukrainy [Socio-economic security of Ukraine]. *Suchasni pytannia ekonomiky i prava*. Vyp. 1–2. pp. 179–189.

7. Chumachenko I.L. (2017) Analiz systemy medychnoho strakhuvannia v Ukraini [Analysis of the health insurance system in Ukraine]. *Molodyi vchenyi*. № 10 (50). pp 1096–1100.

8. Harshchal M.S., Tretiak D.D. (2020) Analiz medychnoho strakhuvannia u konteksti rozvytku strakhovoho rynku Ukrainy [Analysis of health insurance in the context of development of the Ukrainian insurance market]. *Efektivna ekonomika*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/160.pdf (accessed 18 March 2020).

9. Forynshurer – strakhuvannia v Ukraini: veb-sait. (2020) [Insurance in Ukraine: Website] URL: <https://forinsurer.com/> (accessed 18 March 2020).

10. Shchєblykina I.O., Kikosh V.V. (2019) Analiz diialnosti «PRAT «SK «ORANTA-SICH» [Analysis of «PRAT «ORANTA-SICH»]. *Infrastruktura rynku*. Vypusk 31. pp. 415–423.

11. Chumachenko I.L. (2017) Analiz systemy medychnoho strakhuvannia v Ukraini [Analysis of the health insurance system in Ukraine]. *Molodyi vchenyi*. № 10 (50). pp. 1096–1100.

12. Kosova T.D., Slobodianiuk O.V. (2016) Finansova instytualizatsiia form orhanizatsii strakhovoi diialnosti: SWOT-analiz [Financial institutionalization of forms of insurance business organization: SWOT-analysis]. *Derzhava i rehiony*. 2016. pp. 43–47.